

Діана Зоїдзе
к.е.н., доцент,
Національний фармацевтичний університет,
м. Харків

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В ринковій економіці панує невизначеність, тому будь-яка компанія стикається з ризиками, незалежно від того, яку продукцію вона виробляє та які послуги надає. В умовах фінансової кризи, що охопила практично всі країни, керівники компаній змушені долати ризики, які десять років тому важко було уявити.

Так, до головних чинників, що створюють ситуацію невизначеності в сучасній ринковій економіці, можна віднести:

фінансова криза та її наслідки. Фінансова криза зумовила загострення усіх існуючих економічних проблем та появу нових, що позначилося негативно на становищі багатьох підприємств;

технології та Internet. Приголомшуючими темпами розвивається електронна комерція. Нові технології примушують бізнесменів протягом кількох місяців, а не років, приймати на озброєння нові моделі управління компаніями;

складні фінансові інструменти. Похідні фінансові інструменти, які спочатку створювалися для полегшення управління ризиками, стали джерелом нових ризиків;

зростаюча глобальна конкуренція. Глобальна конкуренція — це боротьба за конкурентні переваги в умовах високого рівня монополізації та посилення сукупного впливу раніше ізольованих чинників. На тлі зростаючої глобальної конкуренції виживання підприємства як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, стає дедалі складнішим та вимагає від нього економічної дисциплінованості та зібраності;

зростаючі очікування споживачів продукції. Щоб задовільнити зростаючий попит, підприємства змушені розширювати асортимент продукції, покращувати сервіс, а разом з тим вирішувати питання пов'язані з цим процесом.

Напевно, не потребує доказів той факт, що на підприємствах з добре поставленим ризик-менеджментом є певні успіхи в управлінні. В зарубіжній практиці ризик-менеджмент давно визнаний одним з найбільш ефективних інструментів сучасного управління. Організація, яка не може ефективно управляти своїми основними ризиками, з часом просто зникне. Повернення бракованої продукції може призвести до закриття компанії. Невдале використання фінансових похідних буквально за декілька днів може знищити компанію, історія якої налічувала десятиліття.

Основна мета процесу управління ризиками при прийнятті управлінських рішень – це збільшення ймовірності успішного функціонування підприємства (організації) в умовах невизначеності шляхом зниження ступеня дії ризиків до прийняттого рівня. Проте із самого початку в управлінні ризиками, навіть на процвітаючих підприємствах, виявлялося прагнення до відособленості. Управління страховим, технологічним, фінансовим і екологічним ризиками носило незалежний характер і зосереджувалось в різних підрозділах. Це призводило до того, що в організації не було, як правило, координації у сфері ризик-менеджменту, а нові ризики визначалися неприпустимо повільно. Фрагментарний, епізодичний і обмежений підхід до застосування системи ризик-менеджменту став проблемою в управлінні ризиками на підприємствах.

Оновлене розуміння вимагає орієнтування службовців і менеджерів всіх рівнів на новий підхід до ризик-менеджменту. Сучасні напрями в економіці обумовлюють перехід до нової парадигми ризик-менеджменту [1], яка полягає в інтегрованому, безперервному і розширеному підході організації до ризиків. Отже, розвиток будь-яких ризикових ситуацій сьогодні і в майбутньому необхідно контролювати і відстежувати, іншими словами підприємству

необхідно запроваджувати в управління комплексний або стратегічний ризик-менеджмент.

Стратегічний ризик-менеджмент – це безперервний процес управління комплексом ризиків та можливостей підприємства (організації), в якому приймають участь усі його підрозділи. Однак у ризик-менеджменті не має готових рецептів запобігання збитків. Він лише допомагає уникнути критичних ситуацій в прийнятті управлінських рішень.

Успіх в управлінні ризиками сьогодні залежить від чотирьох основних класів засобів реагування [2]: дії на джерело ризику (атакуючі заходи); дії на зовнішнє середовище організації («екологічні» заходи); дії на самоорганізацію (об'єкт, суб'єкт), що експонується на ризик (адаптація); комбіновані дії на джерело, середовище і організацію.

Таким чином, страхування ризиків, управління ризиками, ризик-менеджмент і методи управління ризиками нерозривно пов'язані між собою і повинні розглядатися як невід'ємний комплекс заходів в управлінні сучасним підприємством.

Література

1. Бартон Т., Шенкир У., Уокер П. Комплексный подход к риск-менеджменту: стоит ли этим заниматься.: Пер. с англ. – М.: Изд-во «Вильямс», 2003. – 208 с.
2. <http://bizkiev.com/content/view/552/205/>